

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Куспися Віталія Андрійовича про відповідність Конституції України (конституційність) підпункту 5 пункту 3 частини другої статті 4, частини першої статті 8 Закону України „Про судовий збір“, частини четвертої статті 7, частин другої, третьої статті 166 Кодексу адміністративного судочинства України

Київ
8 жовтня 2025 року
№ 163-2(II)/2025

Справа № 3-164/2025(330/25)

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у такому складі:

Лемак Василь Васильович – головуючий, доповідач,
Водянніков Олександр Юрійович,
Первомайський Олег Олексійович,

розглянула на засіданні питання щодо відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Куспися Віталія Андрійовича про відповідність Конституції України (конституційність) підпункту 5 пункту 3 частини другої статті 4 Закону України „Про судовий збір“ від 8 липня 2011 року № 3674–VI (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 14, ст. 87) зі змінами, частини першої статті 8 Закону України „Про судовий збір“ від 8 липня 2011 року № 3674–VI у редакції до внесення змін Законом України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення порядку розподілу судових витрат та судового збору“ від 18 червня 2025 року № 4508–IX (Голос України, 2025 р., 15 липня), частини четвертої статті 7, частин другої, третьої статті 166 Кодексу адміністративного судочинства України.

Заслухавши суддю-доповідача Лемака В.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Куспись В.А. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність Конституції України (конституційність) підпункт 5 пункту 3 частини другої статті 4 Закону України „Про судовий збір“ від 8 липня 2011 року № 3674–VI зі змінами (далі – Закон № 3674), частину першу статті 8 Закону України „Про судовий збір“ від 8 липня 2011 року № 3674–VI у редакції до внесення змін Законом України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення порядку розподілу судових витрат та судового збору“ від 18 червня 2025 року № 4508–IX (далі – Закон № 4508), частину четверту статті 7, частини другу, третю статті 166 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – Кодекс).

Відповідно до підпункту 5 пункту 3 частини другої статті 4 Закону № 3674 ставки судового збору, зокрема, за подання до адміністративного суду апеляційної і касаційної скарги на ухвалу суду; заяви про приєднання до апеляційної чи касаційної скарги на ухвалу суду, встановлюються у таких розмірах: 1 розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

Статтею 8 Закону № 4508 визначено, що:

„1. Враховуючи майновий стан сторони, суд може своєю ухвалою за її клопотанням відстрочити або розстрочити сплату судового збору на певний строк, але не довше ніж до ухвалення судового рішення у справі за таких умов:

1) розмір судового збору перевищує 5 відсотків розміру річного доходу позивача – фізичної особи за попередній календарний рік; або

2) позивачами є:

а) військовослужбовці;

б) батьки, які мають дитину віком до чотирнадцяти років або дитину з інвалідністю, якщо інший з батьків ухиляється від сплати аліментів;

в) одинокі матері (батьки), які мають дитину віком до чотирнадцяти років або дитину з інвалідністю;

г) члени малозабезпеченої чи багатодітної сім'ї;

г) особа, яка діє в інтересах малолітніх чи неповнолітніх осіб та осіб, які визнані судом недієздатними чи дієздатність яких обмежена; або

3) предметом позову є захист соціальних, трудових, сімейних, житлових прав, відшкодування шкоди здоров'ю“ (частина перша).

Згідно з частиною четвертою статті 7 Кодексу „якщо суд доходить висновку, що закон чи інший правовий акт суперечить Конституції України, суд не застосовує такий закон чи інший правовий акт, а застосовує норми Конституції України як норми прямої дії.

У такому випадку суд після винесення рішення у справі звертається до Верховного Суду для вирішення питання стосовно внесення до Конституційного Суду України подання щодо конституційності закону чи іншого правового акта, що віднесено до юрисдикції Конституційного Суду України“.

Відповідно до статті 166 Кодексу „заяви, клопотання і заперечення подаються в письмовій або усній формі. У випадках, визначених цим Кодексом, заяви і клопотання подаються тільки в письмовій формі“ (частина друга); „заяви, клопотання і заперечення подаються та розглядаються в порядку, встановленому цим Кодексом. У випадках, коли цим Кодексом такий порядок не встановлений, він встановлюється судом“ (частина третя).

1.1. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї документів і матеріалів убачається, що 27 серпня 2024 року Куспись В.А. звернувся до Сихівського районного суду міста Львова з позовною заявою до Управління патрульної поліції у Львівській області Департаменту патрульної поліції Національної поліції України (далі – Управління патрульної поліції) про визнання дій та бездіяльності Управління патрульної поліції протиправними, в якому просив скасувати постанову про накладення на нього адміністративного стягнення у справі про адміністративне правопорушення, вчинене за

частиною першою статті 122 Кодексу України про адміністративні правопорушення; закрити провадження у справі та звільнити його від сплати судового збору.

Сихівський районний суд міста Львова ухвалою від 30 серпня 2024 року вказану позовну заяву залишив без руху; відмовив Кусписю В.А. у звільненні від сплати судового збору за подання позовної заяви до суду.

Після отримання цієї ухвали Куспись В.А. не усунув недоліків позовної заяви і знову звернувся до суду з аналогічною позовною заявою.

Сихівський районний суд міста Львова ухвалою від 2 вересня 2024 року відмовив йому у задоволенні клопотання про звільнення від сплати судового збору за подання позовної заяви; залишив позовну заяву без руху; установив Кусписю В.А. строк для усунення виявлених недоліків позовної заяви у десять днів із моменту отримання копії цієї ухвали через подання до суду документа про сплату судового збору; роз'яснив наслідки неусунення недоліків позовної заяви у строк, установленний судом.

Куспись В.А. знову не усунув недоліків позовної заяви, тому Сихівський районний суд міста Львова ухвалою від 25 вересня 2024 року повернув йому позовну заяву.

Не погодившись із судовим рішенням, що його ухвалив суд першої інстанції, Куспись В.А. оскаржив його в апеляційному порядку.

Восьмий апеляційний адміністративний суд ухвалою від 22 жовтня 2024 року відмовив Кусписю В.А. у задоволенні клопотання про звільнення від сплати судового збору; залишив без руху його апеляційну скаргу на ухвалу Сихівського районного суду міста Львова від 25 вересня 2024 року; установив строк для усунення виявлених недоліків апеляційної скарги у десять днів. Суд апеляційної інстанції ухвалою від 24 січня 2025 року через неусунення Кусписем В.А. у встановлений строк недоліків апеляційної скарги повернув йому апеляційну скаргу.

Куспись В.А. оскаржив ухвалу суду апеляційної інстанції від 24 січня 2025 року до суду касаційної інстанції.

Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду ухвалою від 26 лютого 2025 року залишив касаційну скаргу без руху та надав Кусписю В.А. строк у десять днів для усунення недоліків касаційної скарги у спосіб сплати судового збору та надання суду належних доказів на підтвердження його сплати або належних та достатніх доказів на підтвердження того, що розмір судового збору перевищує 5 відсотків розміру його річного доходу за 2024 рік.

Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду ухвалою від 30 травня 2025 року продовжив Кусписю В.А. строк для усунення недоліків касаційної скарги на десять днів, а ухвалою від 2 липня 2025 року, у зв'язку з тим, що Куспись В.А. не виконав вимог ухвали цього суду від 26 лютого 2025 року про залишення касаційної скарги без руху, повернув йому касаційну скаргу.

1.2. Автор клопотання просить перевірити підпункт 5 пункту 3 частини другої статті 4 Закону № 3674, частину першу статті 8 Закону № 4508, частину четверту статті 7, частини другу, третю статті 166 Кодексу на відповідність статті 1, частині другій статті 3, частині першій статті 8, частині першій статті 24, частинам першій, другій статті 55, частині першій статті 57 Конституції України.

Куспись В.А., твердячи про неконституційність оспорюваних приписів Закону № 3674, Закону № 4508 та Кодексу, зазначає про порушення свого права на судовий захист та права на оскарження в суді рішень органів державної влади (частини перша, друга статті 55 Конституції України) через неможливість отримання судового рішення по суті спору щодо законності постанови про адміністративне правопорушення внаслідок створення непомірних фінансових перешкод для доступу до правосуддя.

На думку суб'єкта права на конституційну скаргу, по-перше, приписи підпункту 5 пункту 3 частини другої статті 4 Закону № 3674 щодо закріплення фіксованого розміру судового збору без урахування пропорційності та значення

предмета спору фактично унеможливають реалізацію права на судовий захист (частини перша, друга статті 55 Конституції України), зокрема в частині встановлення судового збору за подання касаційної скарги на ухвалу суду; по-друге, приписи частини першої статті 8 Закону № 4508 є дискримінаційними, оскільки законодавець установив вичерпний перелік підстав для звільнення, зменшення або відстрочення від сплати судового збору, обмеживши їх лише майновим критерієм та окремими соціальними категоріями; по-третє, приписи частини четвертої статті 7 Кодексу є неконституційними через відсутність гарантій щодо незастосування неконституційного закону; по-четверте, приписи частин другої, третьої статті 166 Кодексу є неконституційними, оскільки не містять процесуальних норм, які б забезпечували учаснику справи можливість належно реалізувати своє право на звернення з конституційною скаргою, а також не визначають чіткого порядку такої процедури, що призводить до порушення гарантованого Конституцією України права на доступ до конституційного судочинства.

Обґрунтовуючи свої твердження щодо неконституційності підпункту 5 пункту 3 частини другої статті 4 Закону № 3674, частини першої статті 8 Закону № 4508, частини четвертої статті 7, частин другої, третьої статті 166 Кодексу, Куспись В.А. посилається на окремі приписи Конституції України, рішення Конституційного Суду України, приписи Закону № 3674, Закону № 4508, Кодексу, міжнародні акти, практику Верховного Суду, а також на судові рішення у своїй справі.

2. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

2.1. Конституційний Суд України вирішує питання про відповідність Конституції України (конституційність) закону України за конституційною скаргою особи, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в

її справі закон України суперечить Конституції України; конституційна скарга може бути подана в разі, якщо всі інші національні засоби юридичного захисту вичерпано (стаття 151¹ Конституції України).

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, установленим статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77); конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих приписів), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); суб'єктом права на конституційну скаргу є особа, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України (його окремі приписи) суперечить Конституції України (абзац перший частини першої статті 56).

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України, дослідивши судові рішення у справі Куспися В.А., долучені до конституційної скарги, дійшла висновку, що остаточним судовим рішенням у справі суб'єкта права на конституційну скаргу є ухвала Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 2 липня 2025 року. Суд касаційної інстанції розглянув касаційну скаргу Куспися В.А. на ухвалу Восьмого апеляційного адміністративного суду від 24 січня 2025 року та повернув її через невиконання Кусписем В.А. вимог ухвали суду про залишення касаційної скарги без руху.

Аналіз змісту остаточного судового рішення у справі Куспися В.А. свідчить про те, що в цьому судовому рішенні не застосовано частину четверту статті 7, частини другу, третю статті 166 Кодексу.

Отже, автор клопотання не дотримав вимог першого речення статті 151¹ Конституції України, частини першої статті 55, абзацу першого частини першої статті 56 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі в цій частині

згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2.2. Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, установленим статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77); конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55).

Суб'єкт права на конституційну скаргу, твердячи про неконституційність підпункту 5 пункту 3 частини другої статті 4 Закону № 3674, зазначає, що законодавче закріплення фіксованого розміру судового збору за подання до адміністративного суду касаційної скарги на ухвалу суду, зокрема, на ухвалу суду про повернення позовної заяви особи у зв'язку з несплатою судового збору, без урахування пропорційності та значення предмету спору призводить до фактичного унеможливлення реалізації права на судовий захист (частини перша, друга статті 55 Конституції України).

Однак автор клопотання у конституційній скарзі не навів аргументів на підтвердження того, що законодавче регулювання питання встановлення розмірів ставок судового збору за подання до адміністративного суду касаційної скарги на ухвалу суду у розмірі 1 прожиткового мінімуму для працездатних осіб є свавільним та невиправданим державним втручанням у його право на судовий захист (частина перша статті 55 Конституції України).

Із наведеного випливає, що Куспись В.А. не дотримав вимог статей 55, 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“, зокрема не обґрунтував тверджень щодо неконституційності підпункту 5 пункту 3 частини другої статті 4 Закону № 3674 в розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Зазначене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі в цій частині згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2.3. Зі змісту конституційної скарги вбачається, що автор клопотання просить перевірити частину першу статті 8 Закону № 4508 на відповідність Конституції України.

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ підставами для відмови у відкритті конституційного провадження у справі є, зокрема, наявність рішення Конституційного Суду України щодо того самого предмета конституційної скарги (пункт 6 статті 62).

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України враховує, що Конституційний Суд України ухвалив Рішення від 20 січня 2025 року № 2-р(П)/2025, яким визнав такою, що «відповідає Конституції України (є конституційною), частину першу статті 8 Закону України „Про судовий збір“ від 8 липня 2011 року № 3674–VI зі змінами». Це Рішення стосується того самого питання, що його порушує Куспись В.А. у своїй конституційній скарзі, а саме частини першої статті 8 Закону № 4508.

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі в цій частині згідно з пунктом 6 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – наявність рішення Конституційного Суду України щодо того самого предмета конституційної скарги.

2.4. Автор клопотання у конституційній скарзі також стверджує, що Верховний Суд в ухвалі від 30 травня 2025 року застосував статтю 8 Закону № 4508, витлумачивши її у спосіб, що не відповідає Конституції України. Відтак Куспись В.А. порушує перед Конституційним Судом України питання про застосування частини третьої статті 89 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Згідно з частиною другою статті 37 Закону України „Про Конституційний Суд України“ до повноважень колегії суддів Конституційного Суду України належить вирішення питань щодо відкриття конституційного провадження у справі, зокрема, за конституційною скаргою.

За частиною третьою статті 89 Закону України „Про Конституційний Суд України“ якщо Конституційний Суд України, розглядаючи справу за конституційною скаргою, визнав закон України (його приписи) таким, що відповідає Конституції України, але одночасно виявив, що суд застосував закон України (його приписи), витлумачивши його у спосіб, що не відповідає Конституції України, то Конституційний Суд України вказує на це у резолютивній частині рішення.

Отже, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України констатує, що на стадії відкриття конституційного провадження у справі вона не має повноважень розв’язувати порушене Кусписем В.А. у конституційній скарзі питання щодо застосування частини третьої статті 89 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Куспися Віталія Андрійовича про відповідність Конституції України (конституційність) підпункту 5 пункту 3 частини другої статті 4 Закону України „Про судовий збір“ від 8 липня 2011 року № 3674–VI зі змінами, частини четвертої статті 7, частин другої, третьої статті 166 Кодексу

адміністративного судочинства України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги; частини першої статті 8 Закону України „Про судовий збір“ від 8 липня 2011 року № 3674–VI у редакції до внесення змін Законом України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення порядку розподілу судових витрат та судового збору“ від 18 червня 2025 року № 4508–IX на підставі пункту 6 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – наявність рішення Конституційного Суду України щодо того самого предмета конституційної скарги.

2. Ухвала Другої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**